

Informace o projektu

Název projektu	Sociální terénní práce ve vyloučených lokalitách města Ralsko
Registrační číslo projektu	CZ.03.2.60/0.0./0.0/15_042/0006116
Klíčová aktivita	08 - Evaluace
Příjemce	Město Ralsko, Kuřívody 701, Ralsko
Doba realizace projektu	1.1.2017 – 31.12.2019

Evaluační zpráva

Evaluace projektu Sociální terénní práce ve vyloučených lokalitách města Ralska (STP)

Klíčová aktivita 08 - Evaluace

Analytik dat: Bc. Jaromír Kolářík

Zadavatel: Město Ralsko

Zpracováno: 11/2019

Počet stran: 31

Text neprošel jazykovou úpravou.

Obsah

Obsah.....	3
1. Úvod k evaluační zprávě projektu STP	4
2. Metodika zpracování a využití zdroje dat vstupní části EZ.....	6
3. Shrnutí projektu Sociální terénní práce.....	8
4. Manažerské shrnutí.....	12
5. Reformulace hlavního cíle projektu STP evaluátorem do formy SMART	13
6. Analýza klíčových aktérů vůči projektu STP	15
7. Metodický design evaluace projektu.....	17
7.1. Přehled možností využití ukazatelů pro procesní a dopadovou evaluaci prevence	18
7.2. Evaluační otázky a zdroje dat	18
EO1 Probíhá realizace projektových aktivit v souladu s časovým plánem projektu?	19
EO2 Jaké překážky bylo nutné v realizaci projektu překonat?	19
EO3 Jaké (neočekávané) faktory přispěly k úspěšné realizaci projektu a jakým způsobem?	19
EO4 Jsou vzniklé metodiky a další hmotné výstupy projektu kvalitní a využitelné?	19
EO5 V jaké míře bylo dosaženo zamýšlených dopadů projektu?.....	20
EO6 Způsobil projekt nezamýšlené dopady? Pokud ano, jakým kauzálním mechanismem?	20
EO7 Jaké závěry lze vyvodit k nákladové efektivitě projektu?	20
EO8 Využije (či plánuje využít) obec programy vzdělávání a zaměstnávání i při nutnosti financovat jej z vlastních zdrojů?	20
EO9 Jaký byl přínos projektu vnímaný cílovou skupinou?	20
EO10 Jaká očekávání od projektu STP měli při jeho zahájení klíčoví aktéři a jak byla tato očekávání v průběhu jeho realizace změněna a naplněna?	21
Sběr dat	22
Seznam zkratk.....	31

1. Úvod k evaluační zprávě projektu STP

Evaluační zpráva k projektu „Sociální terénní práce ve vyloučených lokalitách města Ralsko“ je zpracována na základě požadavků vycházejících z konzultační schůzky ke klíčové aktivitě 08 - Evaluace, která se konala dne 7.1.2019 za účasti zástupců příjemce dotace a realizátora projektu, tzn. města Ralsko, městské policie Ralsko, metodika a koordinátora projektu a členů realizačního týmu projektu (projektové manažerky a odborných lektorů).

Zároveň zpracovatelé evaluace využívají Metodiku pro evaluaci nesoutěžních projektů OP Zaměstnanost 2014-2020 doporučenou ze strany MPSV.

U činností, kde je cílem výstup v podobě analytického, či strategického dokumentu, tj. pouze indikátor 8 05 00, není evaluace povinnou činností. Každá evaluace však musí obsahovat minimálně vyhodnocení projektu dle kritérií 5U3 - účelnost, účinnost, úspornost, užitečnost, udržitelnost. Evaluace bude zahrnovat vyhodnocení procesu realizace a zhodnocení dosažených výsledků.

Evaluační šetření bylo interní i externí. Důvodem k volbě smíšené evaluace bylo:

- Interní členové týmu jsou více obeznámeni s problematikou a problémy projektu, zdroji dat, pro získávání informací jsou interní členové přijímání výrazně kladněji a pozitivněji než externisté, nepředstavují hrozbu, což otevírá dveře k získání většího množství i sebekritických dat a informací.
- Externí členové týmu naopak přinášejí pohled zvenčí, který člověk uvnitř není schopen vidět, má charakter nestranného arbitru napříč všemi účastníky projektu.

Evaluační tým tvoří:

Evaluátor: Bc. Jaromír Kolářík

zapojení formou nákupu služeb v termínech:

1.2.2019 – 30.11.2019 – vyhodnocení dosavadního průběhu evaluačního šetření, zpracování získaných dat

Evaluátor: Mgr. Markéta Skočovská

Zapojení formou nákupu služeb v termínech:

1.4.2018 – 30.11.2018 – řízené rozhovory, písemné dotazníky, sběr dat v lokalitách města Ralsko

Metodik 8projektu – Bc. Jana Srbová - příprava úvodních podkladů a součinnost při šetření a sběru dat v lokalitách

Sociální terénní pracovníce – Margita Loosová – součinnost při realizaci aktivit, součinnost při poskytování sběru dat, řízených pohovorů

Bc. René Nesvadba – velitel MP Ralsko – součinnost při poskytování dat v oblasti přestupků

Projektová manažerka: Radka Vaňasová

Koordinátorka služeb: Jana Srbová, st.

Klíčová aktivita 08 – Evaluace projektu má výstup v podobě jedné závěrečné evaluační zprávy, která se skládá ze tří částí: vstupní, průběžné a závěrečné. Tzn., že dokument bude průběžně doplňován a ŘO OPZ bude předložena jedna verze jednoho dokumentu.

Cílem aktivity je zhodnotit nastavení procesu realizace projektu a následně zhodnotit dosažené výsledky (dopady).

Zpracování evaluační zprávy vychází z doporučení poskytovatele dotace – Metody sebeevaluace <https://www.esfcr.cz/sebeevaluace-a-zaverecny-dotaznik-o-vysledcich-opz>

2. Metodika zpracování a využití zdroje dat vstupní části EZ

Pro zpracování vstupní (úvodní) části byl využit metodický přístup s datovými zdroji uvedenými v následujících krocích:

1) Úvodní rešerše základní projektové dokumentace

- Žádost o podporu projektu STP
- Přílohy k žádosti o podporu projektu STP
- Metodika pro evaluaci nesoutěžních projektů OPZ 2014-2020

Výsledkem úvodní rešerše byly sady otázek jako základ pro rozhovory.

2) Řízené rozhovory se členy projektového týmu

Úvodní rozhovory probíhaly v únoru a březnu 2017 s jednotlivými členy týmu projektu dle potřeby. Výsledkem rozhovů

Rozhovorů byly jednak názory a sdělení jednotlivých respondentů.

3) Druhé kolo rozhovorů se členy projektového týmu a kontrola logického modelu

Na základě předložené projektové dokumentace a zjištění z prvních rozhovorů zpracoval evaluátor návrh „Schéma kontextu, harmonogramu, průběhu a evaluace projektu“, které rozeslal k připomínkám. V návaznosti na odsouhlasení schéma evaluátor jednak navrhnul evaluační design v návaznosti na plánovaný průběh projektu, a za druhé zpracoval Logický model projektu (teorii změny), který je grafickým znázorněním logických vazeb mezi aktivitami, výstupy, výsledky a dlouhodobými dopady. Tento model byl rozeslán k připomínkám celému projektovému týmu a všechny návrhy na změny byly diskutovány v rámci druhého kola rozhovorů.

4) Rešerše externích zdrojů

Byly využity externí zdroje informací pro orientaci ve vývoji kontextuálního prostředí projektu, např.:

- Strategie boje proti sociálnímu vyloučení

(<http://www.socialni-zaclenovani.cz/vlada-na-dnesnim-jednani-schvalila-cile-pro->

[reseni-socialne-vyloucenych-lokalit-do-roku-2020\)](#)

- Strategie sociálního začleňování 2014 -2020

(<http://www.mpsv.cz/cs/17081>)

5) Analýza informací a doporučení do evaluační zprávy

Veškeré získané informace byly analyzovány v první fázi metodikem projektu a následně evaluátorem externistou, následně došlo k vyhodnocení zjištěných dat, naformulován závěr a navržena doporučení pro zlepšení implementace projektu.

6) Šíření závěrů a doporučení

Šíření závěrů vyššímu managementu (vedení obce) a aplikace doporučení je v kompetenci interních členů evaluačního týmu projektu.

3. Shrnutí projektu Sociální terénní práce

Projekt	Název: Sociální terénní práce ve vyloučených lokalitách města Ralsko
	Reg. číslo projektu: CZ.03.2.60/0.0./0.0/15_042/0006116
Výzva	Anotace projektu: Hlavním cílem projektu je zmírnění dopadu sociální exkluze obyvatel sociálně vyloučených lokalit v Ralsku a jejich postupné sociální začleňování pomocí zvýšení dostupnosti sociálních služeb ve formě terénní sociální práce. Dílčími cíli projektu je zvýšení samostatnosti klientů v řešení jejich životních situací, vedení k zodpovědnosti za vlastní život, zvýšení motivace obyvatel SVL k aktivnímu hledání zaměstnání, znovu získání pracovních návyků a zmírnění výskytu sociálně patologických jevů.
	Číslo a název výzvy: OP Zaměstnanost 03_15_042 Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám (KPSVL) 2. výzva Strategické zařazení výzvy: Výzva je zaměřena na klíčové aktivity, které vychází ze Strategie sociálního začleňování 2014-2020 a dalších relevantních strategických dokumentů. Zacílení vychází z potřeby identifikované zmapováním projektových záměrů organizačních složek státu a posouzení jejich souladu s danou investiční prioritou a specifickým cílem OPZ.
Příslušné zařazení z hlediska příspěvku k plnění OP a jemu odpovídajících strategických dokumentů	Číslo a název programu: 03 Operační program Zaměstnanost
	Číslo a název prioritní osy OPZ: 03.2 Sociální začleňování a boj s chudobou
	Číslo a název investiční priority OPZ: 03.2.60 Aktivní začleňování, včetně začleňování s ohledem na podporu rovných příležitostí a aktivní účast a zlepšení
	Číslo a název specifických cílů OPZ: 03.2.60.1 Zvýšit uplatnitelnost osob ohrožených sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučených ve společnosti a na trhu práce
	• Strategie sociálního začleňování 2014 – 2020 Opatření 3.8.h: Zajistit podporu službám prevence kriminality a rizikových jevů (pod Cíl: Podpora dalších začleňujících služeb /mimo sektor sociálních služeb/: Integrovaný systém kvalitních a

	dostupných služeb pro osoby závislé nebo závislostí ohrožené postavený na stabilním systému financování; zajištění provázanosti těchto služeb s dalšími začleňujícími službami a institucemi; aplikace moderních metod sociální práce, zjišťování potřebnosti, zajištění kvality, administrace a managementu. • Strategie boje proti sociálnímu vyloučení 2016 -2020 SC2.1.3: Posilování preventivních a bezpečnostních opatření v sociálně vyloučených lokalitách
--	--

Cíle projektu	Hlavním cílem projektu STP: Hlavním cílem projektu je pomocí terénní sociální práce v obci zvýšit životní úroveň cílové skupiny, zvýšení kvality bydlení, zdravotního stavu, zvýšení vzdělanosti, zvýšení zaměstnanosti, zlepšení socioekonomické situace, zmírnění dopadu sociálního vyloučení všech obyvatel vyloučených lokalit v oblasti Ralska. Formou terénní sociální práce pomáhat obyvatelům řešit jejich nepříznivé situace, vést je a motivovat ke změně současného způsobu života. Cílovou skupinou projektu jsou příslušníci sociálně vyloučených lokalit v Ralsku a jeho spádového okolí. Realizační tým (dlouholetý terénní pracovník, metodik projektu a koordinátor služeb) bude pracovat s klienty v jejich přirozeném a jim známém prostředí.
	Dílčí cíle projektu: Dílčím cílem projektu je vybudování kvalitního terénního programu s vhodným materiálním zázemím přímo v problémové lokalitě a přiblížení se tak cílové skupině v nejvyšší možné míře a postupně zvyšovat znalosti, dovednosti a sebedůvěru klientů z cílové skupiny tak, aby byli schopni informovaně a vlastními silami řešit své potíže nebo jim včas předcházet, a žít tak spokojený a důstojný život v širší společnosti. Podrobným vedením záznamů o klientech zapojených do projektu bude možné jednoznačně sledovat dosažených změn dle individuálních potřeb těchto osob. Dosažení hlavního cíle i dílčích cílů předpokládáme v závěrečné fázi projektu. Vedení přehledné

	evidence zapojených osob (vlastní evidence + monitorovací listy podpořených osob) bude sloužit i jako průběžný monitoring sociálně vyloučených lokalit v Ralsku.
--	--

Příjemce	Město Ralsko Adresa: Kuřívody 701, Ralsko Kontaktní osoba projektu: Bc. Jana Srbová Projektová manažerka: Radka Vaňasová
Rozpočet	Celkové způsobilé náklady: 2 421 525,00 Kč (včetně nepřímých nákladů ve výši 25 %)
Termín realizace	1.1.2017 – 31.12.2019 (36 měsíců)
Lokalizace projektu	Místo realizace projektu: Město Ralsko Dopad projektu: SVL města Ralsko

Cílové skupiny projektu	1. Osoby sociálně vyloučené a osoby sociálním vyloučením ohrožené Osoby ohrožené sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučené představují velmi různorodou skupinu, nejčastěji se jedná o osoby s nízkým vzděláním, nezaměstnané, handicapované, příslušníky menšin (konkrétně Romů). Jedná se o vyčleněné osoby mimo běžný život společnosti bez možnosti se do něj zapojit v důsledku nepříznivé sociální situace, a ztráta schopnost řešit vzniklou situaci tak, aby toto řešení podporovalo sociální začlenění. Dominantní subskupinu představují osoby závislé na nealkoholových drogách a jedná se převážně o nezaměstnané ve věku mezi 20-30 lety. Mezi osoby ohrožené sociálním vyloučením lze zařadit také část příslušníků romského etnika. Mezi nejčastější potíže, kterým jsou tyto lidé vystaveni, patří nezaměstnanost, nízká kvalita bydlení a zadluženost. U lidí, kteří se hlásí k tomuto etniku, je stále patrný vyšší podíl osob bez základní jazykové gramotnosti. Největší početní nárůst lze zachytit u subskupiny osob, které se potýkají s chronickou zadlužeností a propadají se do závažných životních situací spojených se ztrátou majetku, bydlení a rozpadem rodiny.
--------------------------------	---

	Projekt se zabývá širokým spektrem osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených a vychází vstříc všem osobám žijícím v SVL v oblasti Ralska. Jedná se tak o: - osoby nepřizpůsobivé - osoby žijící nedůstojným způsobem života - osoby ohrožené závislostmi V Ralsku identifikujeme jako výraznou sociálně vyloučenou lokalitu místní část Plouznice a Náhlov. Tyto lokality představují pro Ralsko i největší bezpečnostní riziko. Značná část obyvatel sociálně vyloučených lokalit je dle GAC romského původu. Děti, které se zde rodí, nemají potřebné vzory v rodině, takže se nezřídká hned po ukončení povinné školní docházky evidují na úřadě práce a následují způsob života svých rodičů. Bez systémového zásahu přímo v lokalitách není možné danou situaci změnit.
--	--

Klíčové aktivity / realizace projektu	01 Oslovení a zapojení cílové skupiny
	02 Individuální poradenství
	03 Skupinové poradenství
	04 Program právní a finanční gramotnost
	05 Integrace na trh práce
	06 Program odborného vzdělávání
	07 Právní poradenství pro CS
	08 Evaluace

Složení a role projektového týmu	• Projektový manažer – řešeno externě, hrazeno z nepřímých nákladů v rozsahu 0,3 úvazku • Finanční manažer – řešeno externě, hrazeno z nepřímých nákladů v rozsahu 0,3 úvazku • Metodik projektu - 0,3 úvazku hrazeno z přímých nákladů • Sociální terénní pracovník – úvazek 1,0 z přímých nákladů • Koordinátor služeb – 0,3 úvazku hrazeno z přímých nákladů • Evaluátor projektu - externí dodavatelé, hrazeno formou nákupu
---	---

	služeb z přímých nákladů
--	--------------------------

hlavní monitorovací indikátory	Název/číslo	Cílová hodnota	Hodnota dosažená k 30.11.2019	% naplnění
	(60000) Celkový počet účastníků	30	38	126,67 %
	(67001) Kapacita podpořených služeb	20	20	100 %
	(67010) Využívání podpořených služeb	60	159	278,33 %
	(80500) Počet napsaných a zveřejněných analytických a strategických dokumentů (vč. evaluačních)	1	1	100 %

* Cílové hodnoty indikátorů jsou nastaveny k datu konce realizace projektu (31. 12.2019).

4. Manažerské shrnutí

Cíle projektu Sociální terénní práce ve vyloučených lokalitách města Ralsko, CZ.03.2.60/0.0./0.0/15_042/0006116 byly z pohledu klíčových aktivit a monitorovacích indikátorů naplněny. Celkem bylo v rámci projektu podpořeno 126 osob, z toho bylo 87 žen a 39 mužů. Bylo realizováno 8 klíčových aktivit. Projekt bezesporu přispěl k rozvoji místní a typové dostupnosti nabízených sociálních a komunitních služeb v obci. Poptávka po podporovaných službách byla vysoká. Obec získala cenné zkušenosti v oblasti projektového řízení a administrativy, které lze dále využít. Byl analyzován dopad projektu na cílovou skupinu, který je pozitivní. Z hlediska další stabilizace a zlepšování sociálního klimatu v obci je třeba nadále podporovat poskytování sociálních služeb, a to alespoň v rozsahu realizovaného projektu, eventuálně zvážit zajištění doposud nepodporovaných sociálních služeb. V rámci aktuálního programového období čerpání prostředků ze strukturálních a investičních fondů EU jsou a budou vypisovány výzvy, do kterých lze podávat návazné projektové žádosti.

5. Reformulace hlavního cíle projektu STP evaluátorem do formy SMART

Hlavním cílem projektu dle projektové žádosti je „pomocí terénní sociální práce v obci zvýšit životní úroveň cílové skupiny, zvýšení kvality bydlení, zdravotního stavu, zvýšení vzdělanosti, zvýšení zaměstnanosti, zlepšení socioekonomické situace, zmírnění dopadu sociálního vyloučení všech obyvatel vyloučených lokalit v oblasti Ralska. Formou terénní sociální práce pomáhat obyvatelům řešit jejich nepříznivé situace, vést je a motivovat ke změně současného způsobu života. Cílovou skupinou projektu jsou příslušníci sociálně vyloučených lokalit v Ralsku a jeho spádového okolí. Realizační tým (dlouholetý terénní pracovník, metodik projektu a koordinátor služeb) bude pracovat s klienty v jejich přirozeném a jim známém prostředí.“

Po rozepsání cíle pro vyjádření zkratkou SMART to znamená, že cíl je:

(1) Specifický: Usilujeme o zvýšení životní úrovně obyvatel SVL, zlepšení jejich socioekonomické situace zvýšení kompetencí a vzdělanosti směrem k osobním životům jednotlivých zapojených osob, pomoc s nalezením zaměstnání obtížně zaměstnatelných jedinců, kteří navíc mohou svým příkladem a změněným přístupem a chováním výrazně napomoci zklidnění vyhrocených projevů a zlepšení sociálního klimatu v SVL.

(2) Měřitelný: Zprostředkování (klientům) služeb a aktivit, které jsou lokálně dostupné, ale poskytovatelé o klientech nevědí nebo klienti nevědí o službě, minimalizování rizik spojených se životem v sociálně znevýhodňujícím prostředí, podílení se spolu s klienty na plánování a rozhodování o vlastním životě, vzdělávací programy, poradenské programy.

- zklidnění vyhrocených projevů a zlepšení sociálního klimatu v SVL“
 - STP napomáhá zklidnění a řešení konfliktních situací mezi nájemníky a obyvateli
- „zvýšení kompetencí obtížně zaměstnatelných jedinců“
 - Vzdělávacími a poradenskými programy zvýšení kompetencí jednotlivců nebo celých rodin či manželských (partnerských) párů, aktivní pomoc při nalazení a udržení zaměstnání
- „zaměstnání obtížně zaměstnatelných jedinců“
 - Poradenským programem pomoc při nalezení zaměstnání

(3) **Adekvátní:** podpora obci i obyvatelům SVL, kde má projekt přinést ulehčení či zlepšení situace.

- pomoc a poradenství konkrétním obyvatelům (klient)

- zvýšení odborných předpokladů kompetentních zaměstnanců obce

(4) **Realistický:** Projekt je navržen v kapacitně a finančně zvládnutelném rozsahu a má připravena opatření pro výskyt rizik. Vnější faktory, které by mohly ovlivnit úspěšnost projektu.

(5) **Termínovaný:** Projekt má jasně daný harmonogram realizace i evaluace je reálně nastavený.

6. Analýza klíčových aktérů vůči projektu STP

Analýza klíčových aktérů slouží k identifikaci a popisu rolí jednotlivých vnějších aktérů vůči projektu STP. Definuje, kdo budou hlavní uživatelé evaluace a kdo by měl být do jejího průběhu zapojen. Různí stakeholderi (klíčoví aktéři) mají pro úspěšnou realizaci projektu STP různý význam, kterému musí jejich zapojení odpovídat.

Klíčový aktér	Význam pro evaluaci STP	Vztah k projektovým aktivitám
Obec Ralsko	vliv	Příjemce dotace a realizátor projektu. Pro účely evaluace nutné poskytnout podklady a součinnost. Dlouhodobé zajišťování sociálně zaměřených programů z různých dotačních titulů i z vlastních finančních zdrojů.
Policie ČR a obecní policie	vliv	Jeden ze subjektů situační prevence, doporučuje a realizuje konkrétní opatření situační prevence.
Cílová skupina projektu	ovlivnění	Hlavní CS projektu, přímý příjemce benefitů. Nutná spolupráce při terénním sběru dat evaluace. Jsou aktivními příjemci aktivit projektu.
Zaměstnavatelé	vliv	Zaměstnávají účastníky projektu vytvářejí či nabízejí pracovní místa pro cílovou skupinu. Spolupracují především s Realizačním týmem projektu a následně s cílovou skupinou.
Lektoři a poradci	vliv	Zprostředkovávají či přímo realizují aktivity projektu pro cílovou skupinu. Poradci pro cílovou skupinu jsou prostředníkem mezi cílovou skupinou a zaměstnavateli (trhem práce). Jejich kvalita ovlivňuje výsledky projektu a přínosy pro cílovou skupinu.
Nájemníci, sousedé a veřejnost v SVL	ovlivnění	Nepřímí příjemci benefitů projektu. Minimální vliv na samotnou realizaci projektu, ale vnímají vliv projektu na sociální situaci ve vyloučených lokalitách. Žádoucí spolupráce při terénním sběru dat evaluace.
MPSV	zájem	Vyhlašuje výzvy k předkládání žádostí o finanční podporu v rámci jednotlivých OP.
Oddělení evaluací MPSV	zájem	- podporuje realizaci evaluací na projektech OPZ - přebírá a dále využívá evaluační výstupy pro souhrnné evaluace

ŘO OPZ (MPSV)	zájem	- administrátor projektu STP - kontroluje a schvaluje ZoR a ŽoP
Agentura pro sociální začleňování	zájem	Má metodický vliv na průběh projektu, spolupracuje s příjemcem na nastavení projektu, výběru zapojených lokalit a účastní se workshopů k výměně zkušeností z realizace projektu.
Kdo další????		

7. Metodický design evaluace projektu

Z logického modelu projektu vycházejícího z projektové dokumentace a odrážejícího záměr příjemce byla sestavena teorie změny projektu, která tento logický model rozpracovává. V teorii změny jsou dále uvedeny neočekávané dopady projektu (pozitivního i negativního charakteru) identifikované ve fázi sběru dat a jsou zde definovány předpoklady, při jejichž splnění jsou dosahovány zamýšlené dopady a plněny stanovené cíle projektu. Jsou zde rovněž uvedeny překážky, které brzdily rozvinutí projektu a zavedení jeho aktivit do praxe.

Bylo využito kvalitativní i kvantitativní metody evaluace.

Kvalitativní metody:

- Analýza veškerých projektových dokumentů (Projektová žádost, Zprávy o realizaci, přílohy zpráv o realizaci, evidence výstupů jednotlivých klíčových aktivit projektu)
- Řízené individuální rozhovory
- Řízené skupinové rozhovory
- Telefonické rozhovory

Kvantitativní metody:

- Analýzu interních dat poskytnutých příjemcem

Průběh řešení evaluace a sběr dat byl vzhledem k rozsahu území katastru města Ralska omezen na tři lokality (městské části), které svým charakterem a složením obyvatel jsou rizikovými lokalitami. Jedná se o lokality Kuřívody, Ploužnice a Náhlov.

Kromě příjemce podpory jsou získávány informace od dalších aktérů v projektu. Vzhledem ke komplexitě pojetí projektu je třeba se zaměřit nejenom na cílovou skupinu a příjemce projektu, ale i a další důležité aktéry včetně samotného realizátora (příjemce dotace). Konkrétně poradců a lektorů kurzů, členů realizačního týmu a to zejména sociální terénní pracovníce, metodičky a koordinátorky služeb. Telefonické rozhovory se zaměstnavateli, kteří zaměstnali i kteří odmítli zaměstnat. K telefonickému kontaktu zaměstnavatelů bylo přistoupeno především z časových důvodů.

Individuální pohovory s projektovým manažerem mají čistě informativní charakter slouží k získání informací souvisejících s podmínkami realizace projektu

Samostatnou oblast získávání sběru dat představovali individuální i skupinové rozhovory s cílovou skupinou i ostatními obyvateli rizikových lokalit. Zde bylo nutné získat zpětnou vazbu od účastníků i neúčastníků projektu.

7.1. Přehled možností využití ukazatelů pro procesní a dopadovou evaluaci prevence

- **Statistické indikátory** – policejní statistiky, databáze přestupků ve správě obcí a měst, ale i záznamy o tísňových voláních na linky Policie ČR a obecních policií a další souhrnné záznamy, které mají přímou vazbu na problémové jevy v hodnocených rizikových lokalitách. Statistiky Úřadu práce.

(!) Při jejich využití je nutné mít na paměti, že většina sociálně preventivních opatření vzniká dlouhodobě, jsou jakousi investicí do budoucna, jejich vliv na statistické údaje o trestné činnosti se projevuje postupně, roztříštěně a jen velmi obtížně je určení přičitatelnosti konkrétní intervenci. Navíc, většinu žádoucích efektů preventivních programů, např. efekt dodatečné socializace, je velmi těžké, až nemožné statisticky sledovat a vyhodnocovat.

- **Kvalitativní ukazatele** – kvalitativní zjištění operacionalizovaná do škály pro možnost dlouhodobého sledování.
- **Subjektivní ukazatele** – jaký vliv mělo opatření na prostředí, zejm. informace o tom, jak jsou dopady projektu vnímány mezi lidmi, kterých se opatření nějakým způsobem dotýká. Zjišťování je možné formou rozhovorů, anket, sledování webových stránek a FB profilů, apod.
- **Procesní ukazatele** – sledování průběhu a odchylek realizace projektu oproti plánu.
- **Ukazatele nákladové efektivity** – finanční náročnost a návratnost opatření. Šetření finančních a personálních prostředků Policie (vyčíslitelné náklady na tísňová volání, zpracování a vyšetřování přestupků a trestných činů).

7.2. Evaluační otázky a zdroje dat

Na základě návrhu načasování a struktury evaluace vůči průběhu projektu (viz obrázek 1 v kapitole 2) byly určeny následující evaluační vstupy do realizace projektu:

1. únor – říjen 2017 pro zpracování I. (vstupní) části evaluace
Zaměření na metodické nastavení evaluace.
2. duben 2018 - listopad 2018 pro zpracování II. (průběžné) části evaluace
Terénní sběr vstupních dat v SVL (duben - červenec).

Zhodnocení využití metodik a vzdělání STP (srpen – listopad).

3. leden – listopad 2019 pro zpracování III. (závěrečné) části evaluace

Terénní sběr dat a vyhodnocení dopadů.

V průběhu těchto vstupů byla získávána data pro zodpovězení evaluačních otázek:

Procesní oblast evaluace

EO1 Probíhá realizace projektových aktivit v souladu s časovým plánem projektu?

- EO 1.1 K jakým změnám došlo při realizaci projektových aktivit oproti plánu?
- EO 1.2 Ukázaly se některé kroky/aktivity při realizaci projektu jako zbytné pro naplnění cíle?
- EO 1.3 Bylo nutné provést kroky/aktivity, které nebyly v plánu, aby bylo cíle dosaženo?

Zdroje dat:

- desk-research projektové dokumentace
- řízené rozhovory s realizačním týmem projektu

EO2 Jaké překážky bylo nutné v realizaci projektu překonat?

- EO 2.1 Byla v průběhu realizace projektu poskytována spolupráce, komunikace, koordinace a vůle na místní úrovni všemi aktéry alespoň v nutné míře?
- EO 2.2 Vznikly v průběhu realizace projektu překážky způsobené změnou externího prostředí?

Zdroje dat:

- desk-research projektové dokumentace
- řízené rozhovory/CAWI s realizačním týmem projektu
- řízené rozhovory s lektory a poradci
- řízené rozhovory se zástupci místní samosprávy

EO3 Jaké (neočekávané) faktory přispěly k úspěšné realizaci projektu a jakým způsobem?

Zdroje dat:

- desk-research projektové dokumentace
- řízené rozhovory s realizačním týmem projektu
- řízené rozhovory s lektory a poradci
- řízené rozhovory se zástupci místní samosprávy

EO4 Jsou vzniklé metodiky a další hmotné výstupy projektu kvalitní a využitelné?

Zdroje dat:

- vzniklé metodiky a způsob jejich vzniku a připomínkových řízení k jejich obsahu
- CAWI (on-line dotazníkové šetření) na uživatelích výstupů

Dopadová část evaluace

EO5 V jaké míře bylo dosaženo zamýšlených dopadů projektu?

- EO 5.1 Bylo dosaženo všech plánovaných výstupů projektu?
- EO 5.2 Do jaké míry bylo dosaženo okamžitých výsledků projektu dle teorie změny?
- EO 5.3 Do jaké míry bylo dosaženo krátkodobých dopadů projektu dle teorie změny?
- EO 5.4 Do jaké míry bylo dosaženo dlouhodobých dopadů projektu dle teorie změny?

Zdroje dat:

- desk-research projektové dokumentace
- řízené rozhovory s realizačním týmem projektu
- řízené rozhovory s lektory a poradci
- terénní šetření v rizikových lokalitách v katastru města Ralska
 - pozorování na místě
 - zástupci samosprávy
 - cílová skupina

EO6 Způsobil projekt nezamýšlené dopady? Pokud ano, jakým kauzálním mechanismem?

Zdroje dat shodné s EO5.

EO7 Jaké závěry lze vyvodit k nákladové efektivitě projektu?

- EO 7.1 Jaké jsou celkové náklady obce na výběr, zaměstnání a proškolení 1 STP na 1 rok?
- EO 7.2 V jaké míře byly sníženy projevy sociálně patologických a společensky nepřijatelných jevů v obcích?
- EO 7.3 V jaké míře byla posílena odpovědnost obyvatel SVL sami k sobě?
- EO 7.4 V jakém rozsahu lze odhadnout úspory za nevyužívání dalších podpůrných programů pro osoby SVL nebo SV ohrožených na základě začlenění do aktivit projektu?

Zdroje dat:

- desk-research projektové dokumentace
- údaje obce

EO8 Využije (či plánuje využít) obec programy vzdělávání a zaměstnávání i při nutnosti financovat je z vlastních zdrojů?

- EO 8.1 Považuje obec tyto programy za funkční a proč?
- EO 8.32K jakým změnám v kvalitě života v bytových domech podle zástupců obcí došlo?

Zdroje dat:

- řízené rozhovory se zástupci obce

EO9 Jaký byl přínos projektu vnímaný cílovou skupinou?

- EO 9.1 Považuje cílová skupina za přínosné školicí aktivity vytvořené a realizované projektem?
- EO 9.2 V čem vidí cílová skupina největší přínosy projektu pro svůj život?
- EO 9.3 V čem vidí cílová skupina největší přínos svojí pracovní pozice pro lokalitu?

Zdroje dat:

- řízené rozhovory s cílovou skupinou
- hodnotící formuláře jako zpětná vazba ze vzdělávání STP

EO10 Jaká očekávání od projektu STP měli při jeho zahájení klíčoví aktéři a jak byla tato očekávání v průběhu jeho realizace změněna a naplněna?

- EO 10.1 u zástupců místní samosprávy
- EO 10.2 u cílové skupiny
- EO 10.3 u interního realizačního týmu

Zdroje dat:

- řízené rozhovory

Sběr dat

S ohledem na zvolený přístup k řešení evaluace byla zvolena také kombinace sběru a analýzy dat. Realizovány byly individuální rozhovory, skupinový rozhovor i telefonické rozhovory. Blíže viz přehled realizovaných terénních šetření uvedený níže.

Přehled realizovaných terénních šetření

Příjemce, realizační tým

Individuální polostrukturovaný rozhovor (25. 6. 2017)

Bc. Jana Srbová, příjemce, kontaktní osoba projektu, metodik projektu

Individuální polostrukturovaný rozhovor (9.7.2017)

Radka Vaňasová, příjemce, projektová manažerka

Individuální polostrukturovaný rozhovor (15.7.2017)

Bc. Kamila Gajdošová, odborný lektor (Kurz Návrat po mateřské dovolené)

Individuální polostrukturovaný rozhovor (20.6.2019)

Bc. Jana Srbová, metodik projektu

Individuální polostrukturovaný rozhovor (6.8.2019)

Jana Srbová, st., koordinátorka služeb

Individuální polostrukturovaný rozhovor (15.9.2019)

Radka Vaňasová, projektová manažerka

Individuální polostrukturovaný rozhovor (20.9.2019)

Jiří Gajdoš, odborný lektor

Individuální polostrukturovaný rozhovor (1.10.2019)

Simona Ščepko, odborný lektor

Cílová skupina

Skupinový rozhovor (20.7.2017) - 8 zástupců cílové skupiny (rozhovor proběhl pod podmínkou zachování anonymity)

Individuální řízené rozhovory (30. 7. 2017) - 4 zástupci cílové skupiny (rozhovor proběhl pod podmínkou zachování anonymity)

Klíčové aktéři

Zaměstnavatelé

Individuální řízené rozhovory - telefonická forma (5. – 29. 8. 2019)

KV – Final Kuřívody
Kateřina Stejskalová, Stráž pod Ralskem
PAMPELIŠKA, o.p.s. Stráž pod Ralskem
ADIENT Czech Republic k.s. Stráž pod Ralskem
HOFMANN WIZARD s.r.o. Nové Zákupy
INTEDOOR s.r.o. Kuřívody
MAHLE Behr Mnichovo Hradiště s.r.o.
MITOP Mimoň
ČESKÁ PIC s.r.o. farma Náhlov
DRUMEL Stráž pod Ralskem
HOK PLUS úklid Kuřívody
Crystalex Nový Bor
OSPRO s.r.o. Mladá Boleslav
Rielstiv s.r.o.
Tiberina Bělá pod Bezdězem
Faurecia Emissions Control Technologies Mladá Boleslav - Bezděčín
Energy Holding - Teplárna Mimoň, pobočka Ploužnice

Další zdroje dat

IS ESF – ISKP a IS ESF 2014+

- Projektová žádost
- Zprávy o realizaci včetně příloh
- Žádosti o změnu
- Evidence podpořených osob, monitorovací listy podpořených osob
- Vlastní evidence příjemce v návaznosti na jednotlivé klíčové aktivity

Kazuistiky

Jednou z podpořených osob byla také paní **Martina Vršovská, bytem Kuřívody**. Jedná se o osobu s omezenou svéprávností, s určeným veřejným opatrovníkem a se stanovenou diagnózou těžké formy schizofrenie. Díky svému onemocnění je zároveň v insolvenci a má příjem na hranici životního minima. Rodina Martiny Vršovské jí odmítá s určitých důvodů pomáhat, distancuje se od ní a nekomunikuje s ní. Vzhledem k jejímu těžkému psychickému onemocnění bylo téměř nemožné najít pro ní pracovní uplatnění, alespoň na částečný úvazek, tak aby si mohla zvýšit svou životní úroveň. Paní Vršovská svou neutěšenou životní situaci nebyla schopna sama řešit a také jí chyběla motivace. Výsledkem dlouhodobé, cílené práce s ní je umístění v chráněné dílně nedaleko bydliště, tím zlepšení finanční situace a v neposlední řadě tento, pro ní, výrazný úspěch ovlivnil kladně i její psychický stav.

Další podpořenou osobou byla **Žaneta Veselovská, bytem Ploužnice**. Slečna Veselovská pochází z velice nefunkční rodiny, protože její matka je již od jejích tří let dementní, otec závislý na alkoholu a drogách, nezaměstnaný, opakovaně ve výkonu trestu, tudíž se jí nedostalo vzdělání, základních návyků a správných vzorů chování a jednání. Zpočátku byla absolutně neumístitelná, v každém zaměstnání nevydržela déle jak měsíc, problémová, bydlela ve společné domácnosti s dementní matkou a otcem alkoholikem, nebyla ani schopna dodržovat pravidla nutná pro evidenci na ÚP, čímž se jí navyšoval dluh na zákonném pojištění.

Systematickou prací v rámci projektu STP se u ní podařilo docílit výrazného zlepšení v oblasti plánování budoucnosti, přijetí zodpovědnosti za své jednání a v současné době je již půl roku zaměstnaná u jedné firmy, má vlastní bydlení a hradí postupně své dluhy.

Další osobou podpořenou „projektem“ byl **Milan Horák, bytem Ploužnice**. Pan Milan Horák typickým způsobem převzal negativní vzory chování a jednání od své rodiny a to v tom směru, že stejně jako všichni ostatní členové rodiny má již ve svém věku hodně dětí, nepracoval, nehradil náklady spojené s bydlením, nespolečně s úřady, školou, dětským lékařem (nechodili s dětmi na očkování ani preventivní prohlídky). Došlo to tak daleko, že byl stanoven soudní dohled nad výchovou a výživou jejich pěti dětí, protože děti spaly na zemi a neměly co jíst a nebyla jim prodloužena nájemní smlouva. S panem Horákem je nutno ještě dlouhodobě a systematicky pracovat, nicméně dosud se podařilo alespoň pomoci mu nalézt zaměstnání na částečný úvazek, přičemž před umístěním využil doprovod terénní pracovníce na pracovní pohovor, čímž navyšuje životní úroveň své početné rodiny a začal také splácet vzniklé dluhy.

Výrazný posun, tentokrát především po psychické stránce, byl vlivem spolupráce na projektu zaznamenán u paní **Lucie Rácové, bytem Ploužnice**. Paní Rácová byla na počátku projektu ve velmi špatném psychickém stavu po ztrátě ročního syna, nebyla schopna chodit do práce, po finanční stránce byla závislá na nevelkém výdělku manžela, čímž u nich docházelo k navyšování dluhů. Byla jí cíleně nabídnuta možnost zúčastnit se výběrového řízení na Domovníka-preventistu, což jí umožňovalo pracovat v blízkosti svého bydliště (měla problémy i s cestováním) a v neposlední řadě dohlížet na své dva syny, o které se vlivem ztráty nejmladšího syna velmi obávala. V současné době, díky práci DP, kterou přijala, se cítí po psychické stránce výrazně lépe, rodinná i finanční situace se také stabilizovala.

Zjištění

Kapitola shrnuje hlavní zjištění evaluace.

Úvodní fáze evaluace:

Úvodní fáze evaluace byla zaměřena na metodické nastavení evaluace v průběhu projektu:

- Hodnocení prevence je snahou o změření něčeho, co se nestalo a vzhledem k rozsahu projektu bude založeno převážně na kvalitativním přístupu.
- Pro oblast praktické aplikace bylo rozhodnuto o využití designu PRE/POST, kdy dojde ke dvěma sběrům dat v podpořené obci, a to před zahájením intervence a v době jejího ukončování.
- Bylo naformulováno devět evaluačních otázek s podotázkami.

K nastavení projektu lze v této fázi konstatovat, že má srozumitelnou projektovou logiku, jasně definovaný cíl a za současných předpokladů realizovatelný rozsah.

- Jako největší riziko projektu se jeví nezáměr a nízká motivace cílové skupiny o zapojení do projektu a nezajištění vhodných odborných lektorů a poradců v souvislosti s nemožností nahradit tohoto dodavatele v případě jeho výpadku interními kapacitami.

Průběžná fáze evaluace:

Průběžné evaluační šetření se věnovalo především formou **individuálních a skupinových pohovorů** s cílovou skupinou a realizačním týmem a to konkrétně s metodickou projektu a projektovou manažerkou.

Smyslem této fáze evaluace bylo zjistit zájem ze strany cílové skupiny a úspěšnost realizace jednotlivých klíčových aktivit.

Zhodnocení

KA 01 – Oslovení a zapojení cílové skupiny

Doba realizace	Odpovědnost/realizátor	Počet oslovených osob	Počet zapojených osob do všech aktivit projektu
01/2017 – 09/2019	M. Loosová; J. Srbová st. a Bc. J. Srbová	180	143

KA 02 – Individuální poradenství

Doba realizace	Odpovědnost/realizátor	Počet poskytnutých konzultací	Počet podpořených osob v rámci této KA
01/2017 – 12/2019	M. Loosová; Bc. J. Srbová	1250	104

KA 03 – Skupinové poradenství

Doba realizace	Odpovědnost/realizátor	Počet realizovaných kurzů / počet hodin	Počet podpořených osob v rámci této KA
05/2017 – 11/2019	R. Vaňasová, Bc. J. Srbová a odborní lektori (Bc. K. Gajdošová, S. Ščepko, Bc. J. Kolářík, J. Gajdoš)	472 hodin kurzů	86

KA 04 – Program právní a finanční gramotnost

Doba realizace	Odpovědnost/realizátor	Počet realizovaných kurzů / počet hodin	Počet podpořených osob v rámci této KA
10/2017 – 11/2019	R. Vaňasová, Bc. J. Srbová a odborní lektori (S. Ščepko a J. Szittyayová)	136 hodin kurzů	48

KA 05 – Integrace na trh práce

Doba realizace	Odpovědnost/realizátor	Počet oslovených zaměstnavatelů / počet pracovních nabídek	Počet podpořených osob v rámci této KA (uzavřených pracovních smluv)

09/2017 – 11/2019	M. Loosová, Bc. J. Srbová a J. Srbová st.	40 / 25	18
-------------------	---	---------	----

KA 06 – Program odborného vzdělávání

Doba realizace	Odpovědnost/realizátor	Počet absolvovaných odborných kurzů	Počet podpořených osob v rámci této KA
09/2017 – 11/2019	M. Loosová a Bc. J. Srbová	11	2

KA 07 – Právní poradenství

Doba realizace	Odpovědnost/realizátor	Počet hodin	Počet podpořených osob v rámci této KA
01/2017 – 12/2019	K. Zemanová; Bc. D. Vejvodová	256	78

KA 08 – Evaluační

Doba realizace	Odpovědnost/realizátor	Evaluační šetření - fáze	Počet výstupů
01/2017 -11/2019	Bc. J. Srbová; Mgr. M. Skočovská a Bc. J. Kolářík	3	1

Z individuálních i skupinových rozhovorů vyplynulo:

- Cílová skupina vnímala projekt jako prospěšný
- Cílová skupina kladně hodnotila aktivity individuálního a právního poradenství – hodnocení bez výhrad
- Cílová skupina kladně, ale s výhradami hodnotila aktivity skupinového poradenství a integrace na trh práce
- Realizační tým hodnotil kladně veškeré aktivity projektu. Avšak pro nový projekt reflektující na potřeby cílové skupiny doporučuje a navrhuje: a) omezit aktivity skupinového poradenství na kterých se nevyřeš takové množství požadavků a problémů, jako na individuálních poradenství. Na místo skupinových aktivit koncipovaných tímto projektem se jako vhodnější jeví společenská setkání 1x za 6 měsíců a tematicky zaměřené workshopy např. 1x za 3 měsíce: b)

aktivita integrace na trh práce – i přes veškerou snahu terénních sociálních pracovníků, které aktivně vyhledávají zaměstnavatele, kontaktují je, doprovází klienta na pohovor, nedaří se vše řešit dle představ ať již vlastních nebo projektových.

- **Nezaměstnanost obyvatel sociálně vyloučených lokalit bývá v porovnání s celkovou nezaměstnaností několikanásobně vyšší. Faktem zůstává, že v současné době ztěžuje lidem žijícím v lokalitách přístup k zaměstnání několik obtížně řešitelných překážek. Jednou z nich je nízká kvalifikace, převážná část těchto lidí má základní vzdělání, což výrazně ovlivňuje jejich možnosti pracovního uplatnění. Tato nízkokvalifikovaná pracovní místa bývají často také nízko finančně ohodnocená a hlavně je jich relativně málo vzhledem k počtu zájemců. Dalším problémem je nastavení dávkového systému, který se v kombinaci s nízkou minimální mzdou a systémem odměňování nízkokvalifikované práce podílí na tom, že část obyvatel vyloučené lokality setrvává v dlouhodobé nezaměstnanosti. A opravdu velkým problémem je předluženost osob v sociálně vyloučených lokalitách. V praxi platí, že lidé ve vyloučené lokalitě pracují (ne všichni), ale tzv. „načerno“. Což souvisí především s tím, že jsou tyto lidé předlužení a snaží se tak vyhnout exekuci na plat. Možnou bariérou by se mohla jevit také diskriminace. Zaměstnavatelé se někdy neubrání, po předchozích zkušenostech, zobecňování negativních zkušeností a předpokládají u těchto lidí nízkou motivaci, minimální pracovní návyky, konfliktnost apod.**
- **To, že vybrané klienty terénní pracovníci doprovázely k pohovorům se zaměstnavateli, byly jim nápomocny při sepisování životopisu, při řešení jednoduchých právních problémů spojených se zaměstnáním a při řešení dalších obtíží, je bezesporu prvním krokem, který bylo nutné učinit. Z uvedeného však vyplývá, že nezaměstnanost v sociálně vyloučených lokalitách je systémovým problémem a bez navazujících kroků v součinnosti s ÚP, obcemi a zaměstnavateli, se nejedná o příliš efektivní činnosti.**

-

- **Závěrečná fáze evaluace:**

Závěrečná evaluační zpráva je výstupním dokumentem klíčové aktivity č. 8 - Evaluace. V celém dokumentu je věnován prostor jak popisu projektu, tak teorii a metodice evaluace, samotné analýze i doporučením pro navazující projekty podobného typu. V analytické části je věnován velký prostor kvalitativním výsledkům a to proto, že evaluace byla postavena zejména na kvalitativní metodologii. Evaluace projektu se opírala o dotazníkové šetření mezi cílovou skupinou – obyvatelé sociálně vyloučených lokalit města Ralska, individuální pohovory s odbornými lektory i o samotné komentáře členů projektového týmu.

Doporučení pro další navazující projekty podobného typu

Z individuálních i skupinových rozhovorů, dotazníkového šetření a pozorování vzešla řada doporučení. Jedná se o doporučení pro další podobné návazné projekty, pro další práci realizátora v oblasti terénní sociální péče ve všech městských částech Ralska. Některá doporučení nejsou v kompetenci města, jakožto příjemce dotace, ale jsou v kompetenci Ministerstva práce a sociálních věcí, Úřadu vlády ČR, popř. Ministerstva vnitra a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Mnohdy se jedná o systémová doporučení, která se nedají změnit na základě podobných projektů, ale je zapotřebí širší reforma.

Na základě získaných zpětných vazeb vyplynula následující doporučení:

- Všichni účastníci projektu – realizační tým, cílová skupina i příjemce dotace za důležité, aby na projekt bylo nějakým způsobem navázáno a pozitivní efekt, který služby nabízené projektem přináší občanům i samotné obci, byl i nadále podporován a pokračoval systematicky v projektech dlouhodobě;
- Otevřenější možnosti zapojení pro cílovou skupinu, tedy i pro občany žijící mimo sociálně vyloučenou lokalitu, mimo vyloučené nebo rizikové oblasti;
- Důkladnější individuální práce s uchazeči o práci (pohovor s psychologem, personalistou, atd.), více odborných pozic a kontaktů v rámci individuální práce;
- Podpora realizace projektu formou dalšího vzdělávání terénních sociálních pracovníků formou nových metod práce, které rozšíří obzor poznání, jak s cílovou skupinou pracovat a obohacovat ji o nové poznatky a varanty řešení aktuální životní situace;
- Spolupráce s cílovou skupinou již v přípravné fázi; kritika ze strany cílové skupiny ve smyslu, že spolupráce s vedením obce, samosprávou a členy realizačního týmu je samozřejmostí, spolupráce s cílovou skupinou nikoliv;
- Při zapracování podmínek cílové skupiny v přípravné fázi projektu, bude projekt více „sedět“ potřebám a požadavkům cílové skupiny. Úspěšnost projektu a pravděpodobnost spokojenosti s realizací se tak může výrazně zvětšit;
- Nastavení vyhovujících podmínek praktické části projektu se jeví jako klíčové doporučení pro další projekty podobného typu. Nastavení podmínek pro práci na projektu tak bylo klíčovým organizačním problémem, mezi realizačním týmem, lektory a poradci panuje shoda na tom, že kdyby tyto podmínky byly předem dobře nastaveny, k problémům a v důsledku i negativnímu hodnocení ze strany některých účastníků projektu (podpořených osob) by nemuselo dojít;

- Dostatečná personální kapacita pro projekt v rámci úvazků.

Seznam zkratk

STP	sociální terénní pracovník, název projektu
DPČ	dohoda o pracovní činnosti
DPP	dohoda o provedení práce
EZ	evaluační zpráva
FB	Facebook
HPP	hlavní pracovní poměr
MPSV ČR	Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky
OPZ	Operační program Zaměstnanost
SVL	Sociálně vyloučená lokalita